

ISZÁNTUL

ELŐFIZETÉSI ÁR
A kiadványban átvett
Egy évre ..... 90 k.
Negyedévre ..... 24 k.
Helyben kassza kassza
Egy évre ..... 20 k.
Negyedévre ..... 5 k.
Változó postán adható
Egy évre ..... 24 k.
Negyedévre ..... 6 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, ártó és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 281. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 december 10.

Ipektől nyugatra harcolunk.

Budapest, december 9. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

A Plevjától délnyugatra emelkedő magaslatokon montenegrói bandákat szétugrasztottunk. A Beronetól északra lévő határterületen a montenegróiak balszárnyát hátrálásra kényszerítettük. Az ellenség jobbszárnya ellen is sikeresen harcolunk.

Az Ipektől nyugatra emelkedő magaslatokon visszavertünk szerb utóvédeket.

A tegnapi beszállított foglyok száma 2 tiszt és mintegy 1000 főnyi legénység.

Nincs esemény északon.

Budapest, december 9. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Ujabb esemény nincs.

Toljénél elfoglaltunk egy olasz állást.

Budapest, dec. 9. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A görzi grófságban az olaszoknak harcveronalunk egyes szakaszai ellen intézett hiábavaló támadásai tovább tartanak. Ilyen támadásokat Oslaviánál a Monte San Michelén és San Martinónál visszavertünk. Toljénél, Tolmeintől északnyugatra, csapataink az ellenség arcvonalát egy szakaszának elfoglalásával megjavították állásukat.

Dél-tirolban az olasz tüzérség nadori és rivai megerősített területeinknek egyes állásait bombázza.

Höfer.

A magyar határon nincsenek román csapatok

Lugano, december 9. A Corriera della Serának jelentik Bukarestből: Az 1892-iki évfolyamot szabadságolták és legközelebb szabadságolni fogják az 1893-iból is. A Magyarország felé eső román határról csaknem teljesen elvonták a csapatokat.

A szerb hadsereg Albániában.

Athén, december 9. (Havas ügynökség.) A bolgároknak nem sikerült hidat verni a Csermán. A nagy hideg és a rossz utak megakadályozták a szerbek Albániába való visszavonulását. Albániában százezer szerb katona és 20 000 menekült van.

Elfogott albán motorvitorlás.

Budapest, december 9. (Hivatalos.) Tengeralattjáróink egyike 7-én délelőtt a Drin öbölben elfogott és Cattaróba szállított egy albán motorvitorlást, amelyen 30 szerb katonaszökevény volt puskákkal, 4 ágyúval és lőszerrel.

Flottaparancsnokság.

Görögország döntése küszöbön van.

Amsterdam, december 9. A Times azt írja, hogy a görög probléma ismét komoly aggodalomra ad okot. Megerősítést nyer az a hír, hogy a görög kormány el van szánva arra, hogy nem tűri többé az entente tulajdonát. Az entente athéni követői a helyzetet igen kritikusnak mondják és véleményük szerint a döntés küszöbön van.

A követek sürgetése ellenére sem érkezett egyik entente-kormánytól sem újabb utasítás. Londonban határozottsággal állítják, hogy Görögország, jóllehet nem utasította vissza kerekén az entente követeléseit különböző kikötéseket és fentartásokat foglalt bele válaszába úgy, hogy valójában a válasz még sem egyéb, mint visszautasítás. A hangulat Londonban igen pesszimistikus és Denis-Cochin bizakodó kijelentéseit teljesen alaptalanoknak tartják.

Olasz miniszter a pápa beszédéről.

Lugano, december 9. A tegnapi kamarai ülésen Lombardi képviselő hevesen támadta a vatikánt. Azt mondotta, hogy a pápa az olasz nemzet szellemére és lelkiismeretére ellen vétett. Amit Orlando miniszter palermói beszédében a garanciális törvényről mondott, az igen kevés és igen advarias volt. Felszólította az igazságügyminisztert, hogy védje meg az olasz népet a pápa barkolt világi hatalmi igényei ellen.

Orlando igazságügyminiszter válaszában kifejtette, hogy ebben a kérdésben nincs semmi új mondanivalója, mert a kormánynak most is az az álláspontja, ami 1870-ben volt, a garanciális törvényt belügynek tekintve, amelynek nincs szerződési jellege és így nem függ semmiféle idegen hozzájárulástól. Egyoldalul alkotott jogszabályról van itt szó. A miniszter hangsúlyozta ezután, hogy a vatikáni német, magyar és osztrák diplomaták saját elhatározásuktól utaztak el és ezt valószínűleg azért tették, hogy elhittessék a világgal, hogy kényszerítették őket erre. Ehhez azonban Olaszországnak semmi köze, Olaszország mindig respektálni fogja a garanciális törvényt.

Olaszországnak csak dicsőségére válik, hogy míg a pápaság azelőtt hiába keresett elegendő garanciát szabad működésére, addig Olaszországban a nagy világ konfliktus idején is meg tudta ővni presztizsét. Becsületére válik Olaszországnak az is, hogy megengedte, hogy Róma egyik legnagyobb templomában is istentiszteletet rendezzenek az ellenség halottainak emlékére is. Páratlanságának nagyszerű példáját adta az által is, hogy megengedte a konzisztórium megtartását, amelyen külföldi bibornokok is résztvettek.

Előtt francia repülőgép.

Berlin, december 9. A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér.

Az arevonal különböző helyein élénk tűzvérségi harc. Különösen Flandriában és a Suentől északkeletre eső 123-as magaslattáján.

Egy francia légi járművet, Papaumétől délre leszállásra kényszerítettünk, a bennülőket elfogtuk.

Járőr csatározás az orosz fronton.

Keleti hadszíntér.

Egyes járőr csatározásokon kívül nincs jelenteni való.

A bolgárok megszállták Djakovát, Divrát, Strugát és Ochridát.

Balkán hadszíntér.

Plevljétől délre, Sienicától délre és Ipeknél sikeresen folytatjuk a harcot.

Bolgár csapatok megszállták Djakovát, Divrát, Strugát és Ochridát. A Vardar mentén a harcok kedvezően haladnak. (Min. eln. sajtóoszt.)

Ultimátum Görögországnak.

München, dec. 9. Szófiából jelentik a M. N. Nachrichtenek: Idékezett szalonikii jelentések azt mondják, hogy a négyesszövetség, mivel Görögország elutasította követeléseit, Athénben rövid lejáratu ultimátumot akar átnyújtani és szükség esetén kényszerrendszabályokat fogantatni majd Görögországgal szemben. Ez esetben nem tartják majd kizártnak, hogy Görögország nyitlan a közép-európai hatalmakhoz csatlakozik és Bulgáriával a macedón területekre vonatkozólag megegyezésre akar jutni. Ezzel a szalonikii hadsereg sorsa meg lenne pecsételve.

Anglia Szuezt félti.

Berlin, december 9. Genfből jelentik: Hervé Gusztáv azt írja a Guerre Sociale-ban, hogy a balkáni hadjárat ügyében egyetlenség támadt Anglia és a szövetségesei között. Angliában hetek óta erős áramlat indult meg a szalonikii expedíció abba hagyása érdekében. Franciaországban Clémenceau támogatja ezt az áramlatot. Kitehener el van határozva, hogy minden rendelkezésre álló erőt Egyiptomba vet, hogy a szuezi csatornát megvédje a német támadástól, amelytől Angliában rendkívül félnek. Franciaországnak, Oroszországnak és Olaszországnak azonban igen nagy érdekei vannak a Balkánon és ezek miatt nem akar lemondani a macedóniai akció folytatásáról.

Franciaország legvégső erőfeszítése.

Bern, december 9. Gallieni a francia kamarában hosszabb beszédben okolta meg, miért kívánja az 1917. évi korosztály behívását. A hangulat az ülésteremben igen nyomott volt, mert az egész kamara érezte, hogy Franciaország tartálékjának végre jutott és ha folytatni akarja a háborút gyermekeket kell a harctérre küldeni. Az új korosztályt január 5-én hívják be és mindössze négy hónapi kiképzésben részesítik. A

gyermekgárda feláldozása Franciaország legvégső erőfeszítése.

Bolgárok az angolok ellen.

Szaloniki, december 9. (M. T. I.) A Reuter-ügynökség jelenté: A bolgárok tegnap Strumicánál az egész angol harcfront ellen tüzelést kezdtek. Egy gyalogsági támadást, amely az ágyutüz után következett, visszavertünk. A brit csapatok vesztesége csekély. A küzdelem ma újból megindult.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 9.

A mai ülést tizenegy óra után nyitotta meg Beöthy Pál elnök.

Az indemnitás folytatódó vitájánál először Szmrccsányi György szólalt fel, aki a háborúban egyik hadseregünkben mint vöröskeresztes főmegbízott helyettes teljesít szolgálatot és aki a katonai egészségügyi kérdésekről beszélt hosszasan.

A katonai orvosi kar tányomó része hivatásának magaslatán áll, mégis nagy elégedetlenséget lehet köztük tapasztalni, a mire meg is van az okuk, mert az előléptési viszonyaik nagyon rosszak.

Az a katonaeorvos, aki a harctéren szolgál, a kötőszóhelyen, vagy a tábori körházban majdnem olyan veszélyes helyen van, mint a gyalogos katona és igen gyakran kerül ellenséges tűzbe. Egy német katonaeorvosi folyóirat szerint a háború kitörése óta november elsejéig megsebesült 373 katonaeorvos, fertőző betegségben meghalt 707, elesett a harctéren 96, hadifogságba került 215. Nálunk még nincsen pontos statisztika, de ugyanez az arány áll fenn.

Hogy lehet tehát azt mondani, hogy az orvos nem kombattáns, hogy nem sorkatonasághoz tartozik?

A mai háború megmutatta, hogy mit ér a gyakorlatban a genfi konvenció. Szóvá teszi ezután, hogy például egy hadnagynak, vagy egy gazdasági tisztnek nagyobb tiszteletadás jár, mint egy törzsorvosi rangban levő öreg katonaeorvosnak. Külföldön a katonaeorvosokat mindenütt a kombattánsok közé sorozzák.

A honvédelmi miniszter energiáját és adminisztratív tehetségét az ellenzék is elismeri. (Taps az ellenzék egy részén.) Kéri a minisztert, hasson oda, hogy ezeken az állapotokon javítsanak.

Giesswein Sándor után Juriga Nándor, majd Apponyi Albert szólalt fel. Követeli az általános választójogot, megnyugtató nyilatkozatot kér a kormánytól, hogy a hőiesen harcoló magyarok a velük együtt harcolókkal egyenlő jogokat kapjanak. Kifogásolja a címkérdés rendezését. Aztán a magyar nemzetnek a háborúban elfoglalt kivételes helyzetével foglalkozik; a háború utáni rekonstrukció nagy feladataival a szövetségeseinek számolni kell Magyarországgal. Határozati javaslatot terjeszt be, miszerint utasítsák a kormányt, hogy Magyarország hadseregének és fegyvertényével járó veszteségének arányát hivatalosan állapítsa meg, s erről a háznak jelentést tegyen.

Pejacsevich Márk a horvátoknak a címerkérdésben megnyilatkozó sérelmét sorolja fel.

Tisza kijelentette a felszólalásokra, hogy a panaszkodat megvizsgálja. Apponyiak pedig azt felszólalt, hogy határozati javaslatát elfogadja.

A vitát holnap folytatják.

Eszterházy sürgős interpellációjában a megszállott területek katonai felhasználását teszi szóvá.

Tisza válaszában kifejti, hogy a katonai kormányzás mellett polgári személyzetet osztanak be, így van az Lengyelországban

és Szerbiában is. Nekünk Szerbiában megfelelő mértékben kell részesülnünk. A magyar kormány elvi megállapodása, hogy Orosz-Lengyelországban osztrák, Szerbiában pedig magyar közigazgatási személyzet legyen. Határozottan kifejezésre juttatjuk, hogy Szerbiában a magyar érdek szférák körébe tartozó kérdések megoldandók.

A választ a Ház és Eszterházy tudomásul veszik. A jobb oldal és a közép Tiszát lelkesen éltetik.

Az ülés vége 6 óra után.

Katonáink meleg ruháiért.

Az egész város közönsége előtt ismeretes az a felhívás, amit Obrimesák honvédezedes becsajított ki katonáinknak meleg ruhákkal való ellátása érdekében. E szép cél érdekében rendez egy műsorral és tombolával egybekötött tea délutánt a hó 15-én a Katholikus Kőr Szent László nagytermében Polgár Mariska, a Szigligeti-színház bájos művésznője. S hogy a tombola minél fényesebben sikerüljön, a helyi lapokban fel is szólította városunk közönségét, hogy adakozzanak tombola tárgyakat a katonák melegruhái javára rendezendő tombola délutánra. Felhívásának gyönyörű sikere volt. A város legelőkelőbb közönsége, élén Miskolczy Ferenéné főispánnéval, juttatták el hozzá adományaikat, de a kereskedői világ ismeretebb tagjai sorra kivették részüket e szép mozgalom sikerre viteléből. Ugyannyira, hogy ma már szinte halomszámba állanak Polgár Mariska Szilágyi Dezső utcai lakásán a nemeslelkű adakozók tombola tárgyai, melyek közül nem egy nagy és művészi értékkel is bír.

Tegnap napig a következők adományai érkeztek a művésznőhöz:

Dr. Miskolczy Ferenéné, báró Podmaniczky Károlyné, dr. Bodó főorvosnő, Ujvárosi drogueria, Vezér József, Flegman Ármia, Oláry Gyuláné, Czillér Imréné, Arany Albert, Benedek testvérek, Kemény L. Ignác, Radotsay Etelka, Dénes Ödön, X. Y. egy olajfestmény. Arany Sas gyógytár, Huzella M., Solymosi Márton, Simon Béla.

A tombolával és műsorral egybekötött tea-délutánon a 4. ik henvéd gyalogezred zenekara is közre fog működni, amit Obrimesák ezredes a legnagyobb készséggel ajánlott fel a nemes célra. A párolgó teát pedig a Szigligeti-színház bájos művésznője fogják felszolgálni, ami már előre is egyik fő biztosítéka a sikernek. Egyébként a rendezés munkája már annyira előrehaladt, hogy vasárnap számunkban már a műsort és a szereplők neveit is közre fogjuk becsajítani.

Még csak annyit jegyzünk meg, hogy nagyon sokan kilátásba helyezték, hogy tombola tárgyakat fognak küldeni s akik még ebből ki akarják venni részüket, úgy küldjék szíves adományaikat Szilágyi Dezső utca 20. szám alá Polgár Mariska lakására mielőbb, hogy azok rendezése idejében keresztül vihető legyen. Övjük meg katonáinkat tőlük telhetőleg a téli hidegtől!

* Három liter **Családi rumot** készíthet bárki pár pere alatt a Farkas féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

Városi közgyűlés.

Első nap.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap kezdte meg az évben utolsó rendes közgyűlést.

Az élelmezési ügyosztályról szóló jelentés és a villamos vasut ügye foglalta le majdnem az egész délutánt úgy, hogy még mára is maradt néhány elintézni való dolog.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölte alatt a bizottsági tagok közepes számmal voltak jelen.

A polgármesteri jelentésben a nagyvárad honvédek újabb hősiességeiről szóló részről bátor és vitéz honvédek megjelentek a közgyűlés üdvözlő iratát intéz a honvédekhez.

A király elismerése a tisztviselőknek.

A belügyminiszter leiratánál, amelyben értesíti a főispánt, hogy király Ő Felsége legfelsőbb kéziratot intézett hozzá. E szerint király Ő Felsége köszönetét és elismerését fejezi ki a magyarországi megyék és városok tisztikarának buzgó működéséért. A miniszter a maga részéről szintén elismerését és köszönetét fejezte ki a tisztikarnak.

Hlatky Endre főispán: el kell ismerni, hogy a város tisztikara és alkalmazottak a legnagyobb buzgósággal teljesítették kötelességüket; a hivatalos időn túl, sokszor éjjel is dolgoztak. Leghelyesebb, hogy a közgyűlésnek az elismeréseket bejelentették s ha a város szokat kinyomatja és minden tisztviselőnek kézbesített, hogy örök emlékül megőrizzék. Kívánja, hogy a jövőben is jóegészségben ugyanolyan buzgalommal teljesítsék kötelességüket.

Majdnem fogadták el.

A piaci szabályrendelet és a vágóhídi szabályrendelet jóváhagyását tudomásul vették.

A miniszterelnök leiratát a közlelmezési viszonyok javítása tárgyában. Balogh Döme hozzászólása után, tudomásul vették.

A Kereskedelmi és Iparkamarának az élelmiszerek fokozódó drágulása ügyében küldött átirata felett napirendre tértek.

A közigazgatási bizottságból kilépő öt tag választását a januári közgyűlésre tűzték ki.

A törvényhatósági bizottságban Ujfalussy Géza elhunytával megüresedett egy tagsági helyre a választást december 26-ra tűzték ki s választási elnökül dr. Hoványi Gyulát küldték ki.

A város 1916. évi költségvetésének megállapításáig egy negyedévre az indemnitást megszavazták.

A Bottó féle főiskola megszüntetésére vonatkozó tanács javaslatot elfogadták.

A közlelmezésről szóló jelentés.

A tanács előterjesztést tett a közlelmezési ügyosztály számadásainak felülvizsgálásáról szóló jelentéséről, azzal, hogy az ellenőrző bizottságot állandósítsa a közgyűlés, az elért 145,000 korona haszonból pedig 5 százalékat jutalomképpen szavazzon meg a törvényhatóság az ügyosztály személyzetének.

Schwarz Izidor szerint az ügyosztály személyzetének oly csekély fizetésük van, hogy azt tűrni nem lehet, miért is indítványozza, hogy függetlenül a mostani jutalomtól, a fizetéseket revidéálják.

Dr. Medvigy Gábor helyesli a jutalmazást, mert arra rászolgáltak s a különben sem érinti a város háztartását.

Balogh Döme élesen bírálja az élel-

mezési ügyosztály működését. Az ellenőrző bizottságot csak akként tartaná megfelelőnek, ha abba néhány szakértő törvényhatósági tagot is beválasztanának.

Maternyi Imre szükségét látja, hogy védelembe vegyék az élelmezési ügyosztályt. Lehetnek hibák, de az ügyosztály buzgó munkájával a közönség elismerését kiérdemelték. Rendezzék a tisztviselők fizetését s az alkalmazottaknak szavazzanak meg 2000 korona jutalmat.

Rimler Károly nem tudja mi oka, hogy annyi véd és ráfogás hangzik el az ügyosztály ellen. Cáfolja a Balogh Döme által felhozottakat. Eppen a főjegyző zaklatja őt állandóan, hogy minél nagyobb ellenőrzéssel kísérjék az ügyosztály működését. Nyíltan történik minden, nincs semmi titkolódzás. Számadatokkal mutatja ki, hogy a liszt Nagyváradon volt a legolcsóbb s így nem jogos az a vád, hogy megnyúlták a közönséget. Nyugodtan állják a kritikát. Hivatalos óra nincs s a fizetés havi 450 K-tól 60 koronáig van. Majd arra tér rá, hogy a város a zsírt, tojást, hagymát, batót, rizkását ráfizetéssel árulja, csak hogy a közönséget kielégítsék; ennek a fedezésére kell a nyereség a lisztnél. Az adatok dicsérik az ügyosztály működését. Ajánlja a tanács javaslatának elfogadását.

Kelen Béla, mint az ellenőrző bizottság tagja, ismeri az ügyosztály működését s elismeréssel nyilatkozik róla.

Dr. Friedländer Samu elismeri az ügyosztály működését, a jutalmat azonban nem szavazalékokban adja. Meg kell szüntetni azt a rendszert, hogy 60 koronáért dolgozzék valaki. Még ha lop is egy ilyen alkalmazott, nem rója fel neki bűnül, mert ilyen összegből nem lehet megélni. Adjon a város becsületes fizetést.

Lukács Ödön részletesen foglalkozik a Balogh vádjával. Addig teljesíti ezirányú működését, míg bizalommal találkozik, de ha ez nincs meg, szívesen félreáll. Nyugodt lelkiismerettel állítja, hogy nem zsaroltak, csak előrelátók voltak. Kéri, hogy öt támogatassák s az állandó ellenőrzést kívánja.

Dr. Hoványi Géza rámutat, hogy az egész ország városait a közlelmezés elátása foglalta le, amely nagy terhet ró a közigazgatásra. Előfordulhatnak kisebb hibák a legjobbak akarat mellett is, s lehetetlen úgy bírálni a dolgot, mint Balogh Döme. A főjegyző hivatala mellett kénytelen a zsír, bab stb. ellátással is törődni, ezt csak hálával kell fogadni. Könnyű bírálni, de sok fejtörést okoz a tisztviselőknek a közönség érdekeinek a megóvása. Látja, hogy Budapestben mennyit járnak a városok vezetői. Mikor látjuk Nagyváradon az eredményt, lehetetlen az elismerést megvonni. Nem gáncsossal, de jó tanácsosul kell a város segélyére sietni. Elfogadja a tanács javaslatát; a fizetéseket rendezni kell, a multa nézve pedig szavazzák meg a javasolt jutalmat.

Ezután ismét Balogh Döme állott fel szólásra, de percekig nem tudott szóhoz jutni az Eláll! Szavazzunk! kiáltásoktól. Majd újból az ellenőrzést kifogásolta, amely nem nyugtatja meg.

A tanács javaslatát fogadták el.

A hollandi tehének vásárlásának ügyében később fog a tanács előterjesztést tenni.

A tanács előterjesztette Szabó Károly indítványát, hogy a tanács utasítsa 800—1000 drb. hízott sertés beszerzésére a tél folyamán, s az indítvány elvetését javasolta.

Szabó Károly indokolta indítványát. Most olcsóbban lehetne hízott sertéseket beszerezni, amelyek husát a közönség megvásárolná, a szalonnát, zsírt pedig a város elraktározna későbbre.

Rimler Károly úgy látja, hogy mindketten egyet akarnak, hisz a város most is vesz hízott sertéseket, ha kap jutányosan. Sőt már feldolgozó műhelyt is berendez a

város, csak ne utasítsák a tanácsot 800—1000 sertés bevásárlására, mert ezt úgy sem tudnák végrehajtani.

Czege Jermiás is ellenzi Szabó indítványát, mert ha alkalom van, a hentesek is adnak olcsó húst, zsírt.

A tanács javaslatát elfogadták.

A villamosvasut ügye.

Előterjesztésre került a Nagyvárad Városi Vasut r. t. nak a vonalszakaszok és vitéldijak újabb megállapítása iránt beadott kérelme.

A tanács a kérelmet némi módosítással ajánlja elfogadásra.

Lebovits Rudolf indítványozta, hogy köteleztessék a villamos vasut arra, hogy a villamos kocsik reggel fél 6 órától este 11 óráig üzemben legyenek.

Sulyok István azt látja, hogy a javaslat csak a vasut érdekeit szolgálja. A deficitre vonatkozó számadatokat csak fentartással fogadja el. Koncedálja, hogy a vasut áldozatot hozott a Szacsavay utcai és Bányasori vonalak kiépítésével, de ez kötelessége és érdeke volt. Ha a társaság megakarja nyerni a közönség szeretetét, nem szabad így eljárni. Egyszerre beszüntette a közvetlen kocsik járatását s a közönségnek hosszú időben kell az esőben várni, ha tovább akar menni. Azt sem tudja a közönség, melyik kocsira üljön s a kocsik nem várják meg az átszállót. És most kérelemmel jön a társulat. Kérdés, hogy ilyenek után megadjuk-e. Az ígért kedvezményekre nincs garancia. — Debrecent hozza fel példának, ahol egészen más viszonyok vannak a villamosnál. A kérelem teljesítéséhez nem járul, sőt kéri, hogy a tanács a régi állapot visszaállítását követelje.

Dr. Friedländer Samu kifogásolja, hogy most többre jönne a vasut rezsije, hisz a nőknek ruhát nem ad. Milyen alapon pártolja a tanács a 20 százalékos emelést? Kifogásolja továbbá a munkás- és tanulójegyek bérletét, azok drágák. A villamost ne sajnáljuk, nincs ok a közönség megterhelésére.

Szabó Károly a menetdíjak arányosítását kívánja.

Dr. Adorján Emil mint a könyvvizsgáló bizottság elnöke, ismeri a viszonyokat. A 8, 16 és 24 filléres díjak behozatalának a híve, mert akkor a Szent László térig nem 3, hanem 2 szakasz lenne. A 3 havi bérlet egyszerre lefizetését a szegények nem teljesíthetik s így havonta 4 koronát kell fizetniük, ami évenként 24000 korona költségség. A bérlet havonta fizetve 3 K 50 fillér legyen. Indítványozza, hogy vegyék le a napirendről, s a tanács tárgyaljon a 8, 16 és 24 filléres díjakra vonatkozólag.

Rimler Károly a halasztást nem ellenzi, de a bérlet díjának rendezése jó volna éppen új évre. Azzal, hogy most a Bémer téren nem várják be a Kolozsvári és Teleky utcai kocsikat, gyorsabb a közlekedés. De ez nem végleges, ha a tanács akarja, megváltoztathatják. A vasut ebben a kérdésben a legnagyobb loyaltással járt el s a kérelmek teljesítését a főkapitány is javasolta. Ellentét nincs. Vannak kívánalmak s ezeknek teljesítését igyekeznek megvalósítani. Valamit azonban kellene esinálni, mert itt az új év s a bérletek lejárnak. Arra van idő, hogy a kérdést letárgyalják s a januári közgyűlés határozzon.

Maternyi Imre azt óhajtáná, hogy a két fűrdőre is lennének tekintettel, ezzel szemben megszavazna mindent. Kéri a polgármestert, hogy a fűrdő villamosvasutra gyakoroljon ingerenciát.

Dr. Friedländer Samu a Sulyok elutasító indítványának elfogadását kérte.

Gábel Jakab szerint oka van a villamosvasutnak a díjfelemelésre. A felemelés csekély s joga van a vasutnak, hogy a 3-as díjakat szedje s bérleteket ne adjon. Ő a kettős szakaszban látja a közönség érde-

keinek megóvását. Az új bérletjegyeknél 40000 koronát nyer a közönség. A vasut szakképeklőségéről panaszok nincsenek. Az átszálláson lehet segíteni. Hogy a vasut a saját érdekeit védi, az természetes.

Schwarz Izidornak az a kifogása, hogy a Gábel Jakab által említett 40000 koronát nem a szegény, hanem a tehetősebb közönség nyeri.

Dr. Hoványi Gyula az egyszerű elhalasztást kívánja.

A kérdést elhalasztották azzal, hogy a tanács az elhangzott panaszok és indítványokra nézve is tárgyalásokat folytasson a vasut társasággal.

Ezután Szabó Károly interpellált a fuvarosok tulkapásainak megállítására a már elkészített szabályzat előterjesztését kéri, amely megállapítja a fuvarosok által szedhető fuvardíjakat.

A többi kitűzött ügyeket a ma délután tartandó folytatódó közgyűlésen tárgyalják.

Margitán nem tudnak főzni a szegény emberek.

Halász Elemér főszolgabíró előterjesztése.

A fűtés egyre jobban kezdi éreztetni hatását nemcsak Nagyváradon, de a vidéken is. A fűtést Nagyváradon most már kétségtelenül a fűtőeszközök spekulációja idézte elő. Ezen a bajon a hatóságok könnyen segíthetnek. A vidéken azonban egyenesen a fuvarosok csinálták a fűtőeszközöt. Hogy mennyire jutottunk már ezen a téren, azt kelőleg illusztrálja Halász Elemér margitai főszolgabíró, aki egyenesen az alispán elé tárta tegnap a margitai közönség siralmas helyzetét.

A jelentés szerint Margitán ma már nemcsak a hideg ellen nem tudnak védekezni a tüzelő fa hiánya miatt, hanem az ételek megfőzését sem tudják eszközölni. — Jelenleg Margitán csak felvágott fát lehet kapni, azt is kilónként 8—10 fillérért. Ezt a hihetetlen magas árat Margitán kizárólag a legjobb módú emberek tudják megfizetni. A szegényebb emberek képtelenek egy kiló fával 10 fillért elégetni.

Margita környékén vannak erdők, melyeknek kitermelése nagyon kifizetné magát, azonban a kitermelésről ma szó sem lehet. Munkás ugyan volna a fa kivágásokhoz, azonban nincs fuvaros. A fuvarosok egyáltalán nem akarnak vállalkozni a fa behozására.

A fuvarosok rettenetes zsarnokok. Ha nagy kegyesen valaki elvállalja egy méter fa behozatását, akkor 40 koronát követel. Ezelőtt egy olyan fuvarért 4 koronát kértek. Ilyen körülmények között egyáltalán nem csoda, ha Margita közönsége didereg és a szegény polgárság pedig nem tudja megfőzni ételét.

A főszolgabíró jelentése szerint a margitai közönségnek összesen 500 méter fára volna szüksége. Ennek előteremtése más-kép nem lehetséges, mint hatósági uton. A főszolgabíró az alispánhoz fordul támogatásért. A jelentésben kéri Halászt, hogy a vármegye rendelje el, hogy a szükséges fűtőanyag beszállításánál a közmunkaerő igénybe vehetőéhez az engedélyt adja meg.

A főgimnáziumi kongregáció Mária ünnepéje.

December 8-án nagyszerű ünnepélyt rendezett a főgimnáziumi Mária Kongregáció a Kath. Kőr Szent László termében. A Kath. Kőr Szent László terme egészén megtelt ez alkalomra előkelő közönséggel.

Ott voltak többek közt: Lukács Géza tábornok, dr. Karácsonyi János, dr. Vucskics Gyula kanonokok, Imrik S. Zoltán, Mayer Antal tb. kanonokok, dr. Csiffra Kálmán, Gedeon Alajos, Balogh Kálmán, Székely Sándor, Somogyi Géza, Jancsó Lajos, Pászkei Ferenc, Mellau István, Bazassy Albert, Imrik László, Róz Mihály, dr. Krüger Aladár, Bozók Gyula, Sürger Bertalan stb. és nagy-számu előkelő hölgyközönség.

Az ünnepélyt a főgimnázium énekkara nyitotta meg a pápai himnusszal Kovács I. Kandid prem. tanár vezetése és Resch Mihály zenetanár zongorakísérete mellett. Goór László VII. oszt. tan. „Szűz Mária a magyar nemzet lelkében” címmel tartott igen sikerült szabadelőadást. Richter Béla VIII. oszt. tan. dr. Krüger Aladár „Üdvözlégy” című költeményét szavalta el rendkívül nagy hatás mellett. „A kereszténység és az emberi méltóság” címmel Vidlicska József VII. oszt. tan. papnövendék tartott szabadelőadást. Ugy a beszéd kidolgozása, tartalma és formája, mint előadási módja az iskolai színvonalat meghaladta. A beszéd kerakded volt s sok helyen megcsillámlott benne határozott szónoki tehetség.

Ezután ismét a főgimnázium vegyes kara adta elő id. Erdélyi Sándor „Gyásba borult emberek” című karéneket nagy hatás mellett. Majd Szilágyi Dózsa tanár tartott nagy hatású, gondolatokban gazdag, hűvel előadott ünnepi beszédet.

A beszéd gondolatmenete a következő: A Mária-kultusz — igaz, hogy páratlan eszméket adott a művészetnek, azért nem szabad azt költészetnek tartani, hanem bele kell vinni az ember életébe, gondolatába, érzésébe, akaratába, sőt mi több, a Immaculátában meg lehet találni azokat a nagy erkölcsi vonásokat, amelyek tisztelést még egy igazi értelemben vett modern ember lelkébe is bele tudják állítani.

Az Immaculata képviseli és megmutatja azt az erkölcsi függetlenséget, amely után az ember mohón vágyik. Az emberi „én” akármennyit is szed önmagába, az testileg, mint szellemileg, azért mindig éri egyéniségének azt az erkölcsi súlyát, amelynél fogva „én” jól, amennyire ember egészségesen teheti, függetlennek szereti látni, tudni és érezni. Ezt az erkölcsi függetlenséget ápolja az Immaculata tisztelete.

A művészet felszabadulva a tehetetlen anyag és érdekes erő kötelékeitől minden horva eszmét, gondolatot, lelket visz. Az Immaculata ezt az emberben, mint valóságot mutatja be, amikor az önmagával s kegyelem erejével az eszményi ember kialakítására int, szem előtt tartva ezt a gyönyörű gondolatot:

Sich bekämpfen ist der allerschwerste Krieg; Sich besiegen ist der allerschönste Sieg.

Az ember szereti a titokteljes életet, még pedig az egész életet, amelyben részt vesz elméje minden gondolata, szíve minden érzése, akaratát minden törekvése s ebből a benső életből árad ki az igazi nyugalom a külsőre is. Ahogy a természetben és művészetben a harmóniát keresi, csakugy érzi és élvezi ezt, ha önmagában is látja és élvezi. Erre az igaz, benső és kiengesztelő életre utal az Immaculata, akiben a két ellentét az

erő és gyengédség páratlan, elragadó összhangban egyesül.

Legyen tehát az Immaculata egy élő-kép, ein lebendiges Bild, ahogy nevezi az ideált Willmann, amely lelkünk egyensúlyát úgy megőrzi, mint ahogy megtalálja ezt az a haldekló katona, akinek szeméfényének utolsó sugarai a kezében tartott Segítő Márián nyugodtak meg.

Befejezésül a főgimnáziumi énekkar vonós zenekari kísérettel és Resch Mihály zongorakísérete mellett adta elő A fehér sereg indulóját Kovács Kandid tanár kitűnő vezetésével. Az egész ünnepély, úgy az egyes számok magas színvonalát, mint az egésznek rendkívül sikerült összeállítását tekintve, méltó volt egy az ünnepély jelentőségéhez, mint a főgimnáziumi Mária Kongregáció nő-vőjához. A közönség egy minden tekintetben szépen sikerült ünnepély emlékével távozott.

Az ünnepély tiszta jövedelme 244 K 96 fillér volt, melynek felét a Vörös-Keresztnek jutott a katonák karácsonyára.

80,000 koronás ékszerlopás a vasuton.

Meglopott budapesti ékszerkereskedő.

— Saját tudósítónktól. —

A nagystilű vasuti lopások krónikáját ismét egy újabb eset gazdagítja. Csak most emlékeztünk meg arról a szenzációs vasuti lopásról, amelyet szombaton hajnalban a nagyvárad vasuti állomáson követek el, most egy újabb szenzációs vasuti lopásról adhatunk számot, amely szintén a közelben, az érmihályfalvai állomás közelében történt. Mayerhoff Manó budapesti ékszerkereskedőt lopta meg egy ismeretlen szélhámos, táskáját emelte el mintegy 80,000 korona értékű ékszertartalommal.

Mayerhoff Manó szerdán délelőtt a debrecen—érmihályfalvai vasutvonalon utazott az egyik első osztálya kupében. Vele volt nagy táskája, amelyben ékszereit vitte magával.

Egy őrizetlen pillanatban, mikor figyelme nem volt a táskán, az ismeretlen szélhámos, aki bizonyára nagystilű vasuti tolvaj, az ékszeres táskát elemelte. Valószínűleg a táskával együtt leugrott a vonatról.

A táskában mindenféle ékszerek voltak, körülbelül a következők: 500 db. aranyfüggő, 75 db. briliánsgyűrű, 1500 db. női gyűrű, 150 pár függő, 300 db. zsanusz, 4 db briliáns gyűrű, 2000 db. háború gyűrű, dublé arany gyűrűk, ezüst ridikülök, ezüst cigarettatárcák, férfi és női aranyórák, 600 pár ékköves aranyfüggő és még sok más ékszer.

A szenzációs lopás ügyében a debreceni rendőrség, ahol a panasz meg lett téve, megindította a nyomozást. A debreceni rendőrség táviratban értesítette az esetről a nagyvárad rendőrséget is, amely szintén minden irányban kiterjesztette a nyomozást. Dr. Dayka rendőrkapitány tudatta az esetet az összes ékszerkereskedőkkel, zálogház-tulajdonosokkal és régiség díszműkereskedőkkel, továbbá rendőrtisztviselőkkel, detektívekkel, őrszemekkel, vasuti rendőrséggel, szóval mindent megtett, hogy az esetleg Nagyváradra kerülő tolvajt kézrekerítse.

A tettes Mayerhoff szerint, csakis az a sovány, magastermetű szürke, bolyhos ruhás fiatal ember lehet, akivel egy kecsiban utazott, s aki hirtelen eltűnt a környezetéből.

A Katholikus Kör választmányi ülése.

A Katholikus Kör választmánya tegnap délután tartotta december havi ülését. Jelen voltak:

Dr Lábán Lajos világi elnök, dr Karácsonyi János egyházi elnök, dr Vueskies Gyula, Brém Lőrinc, Siket Traján, Tóth Imre, Papp Imre, dr Krüger Aladár, Sürger Bertalan, Kelemen Kálmán, Balázsovits Bertalan, Oláry Gyula, Karger Sándor, M. Jánosy Aurél.

A választmány köszönettel vette tudomásul a világi elnöknek a megyés püspök nevénapja alkalmával a Kör részére tett adományát.

Dr Krüger Aladár bejelentette, hogy a zenei bizottság ideiglenesen megalakult; a végleges megszervezkedést a háború utáni időre halasztják. Az ideiglenes bizottság határozatot hozott a Beleznay emlékünnepről, a dalárda szervezése s egy nagyobb zenei program kidolgozása tárgyában.

Dr Vueskies Gyula bejelentette, hogy folyó hó 19-én a Kör Tréfán Leonard ferencrendi szerzetes közreműködésével a Bolgár Vörös Kereszt javára háborús délutánt rendez.

Dr Karácsonyi János felhívta a választmány figyelmét, hogy dec. 15-én lesz bold. Belopotoczky Kálmán volt nagyprepost halálának évfordulója. Az évforduló napján délelőtt 8 órakor ünnepélyes gyászmisét mondhat a Kör, amely alkalommal a Kör tagjai testületileg jelennek meg.

Új tagokul felvették: dr Fluck Gáza, Dravecsky Zeigmond, Lenávy Béla, Fröhlich Olivér, Berényi Ernő.

Az árdragítók megrendszabályozása.

Életbelép a kormány rendelete.

Az élelmiszerek beszerzése körül új rend lép életbe a jövő hétfőn. Ugyanis a rendőrség ekkor lépteti életbe a kormány által az élelmiszerek beszerzése és az árdragító visszaélések megállítására kiadott rendeletet, amely igen üdvös intézkedéseket tartalmaz, feltéve, ha azt a rendőrség kellő gondossággal és megfelelő szigorral hajtja végre.

A lakosságnak életszükségleti cikkeivel ellátása és az árdragító visszaélések megtorlása

tárgyában kibocsátott 4207/915. M. E. rendelet fogantatása érdekében Gerő Árpád főkapitány irányítása mellett Pásztor Bertalan r. b. bíró megtette a szükséges intézkedéseket.

Tegnap délután a rendőrségi oktatási teremben összegyűlt a rendőrség tisztikarának és a polgárságnak nagyobb része, valamint a rendőrségi teljes számban és előttük Pásztor Bertalan r. b. bíró részletesen ismertette az új rendeletnek azon rendelkezéseit, melyeknek végrehajtása a rendőrség ügykörébe tartozik. Ez alkalommal megbeszélés is folyt a piac ellenőrzésének még hatályosabbá tétele körül s igen helyes és bizonyára célravezető megállapodások jöttek létre.

Tekintettel arra, hogy a rendelet új, főként fontos s nemcsak az eladó, de a vásárló közönségnek is erkölcsi és anyagi érdekeit igen közelről érdeklő rendelkezéseket tartalmaz, ennél fogva a rendelet életbeléptetése a legszélesebb körű figyelmet hívja ki:

A maximális ár túllépése.

A rendelet 16. §. 1. pontja alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki életszükségleti cikkeket a hatóságilag megszabott áron felül, vagy hatóságilag megszabott legmagasabb ár hiányában — a piaci helyzetre való tekintettel — aránytalanul magas áron hoz forgalomba.

Tilos a felhalmozás.

Hasonlóképpen büntetendő az, aki nyereségkés céljából életszükségleti cikkeket anélkül, hogy annak forgalomba hozatalával hivatászerűleg, vagy hivatásból folyólag foglalkozna, vagy annak forgalomba hozatal céljából való megszerzésére hatósági engedélyt nyert volna, saját házi és gazdasági vagy üzemi szükségletét aránytalanul meghaladó mennyiségben beszerez, vagy a hatóság rendelkezése ellenére a forgalomból visszatart. Büntetendő továbbá az, aki forgalomba hozatal végett előállított (termelt) életszükségleti cikkeket kellő indok nélkül szándékosan megsemmisít, értékében lényegesen csökkent, használhatatlanná tesz, rendeltetésétől lényegesen eltérő célra használ fel, alakít, vagy változtat át.

Csak a piacon szabad a vásár.

A rendeletnek egyik kardinális intézkedése az, hogy ezután a vásárra (piacra) szánt életszükségleti cikkeket eladása és vétele csakis a piacokon történhetik. A rendelet 17. §. 1. pontja szerint súlyosan büntetetik az, aki avégből, hogy a vásárra (piacra) kerülő életszükségleti cikkeket mennyiségét csökkentse és ezzel árakat drágítsa, most lebeszél arról vagy visszatart attól, hogy életszükségleti cikkeket a vásárra (piacra) vigye, vagy ott áruba bocsássa. E rendelkezésből következik tehát, hogy ezután a vásárra haladó vidéki árusokat az utcán megállítani s tőlük az élelmi cikkeket megvásárolni nem szabad, mert az ilyen vásárlókat büntetni fogják. Nem szabad a vásárokat a házba vagy üzletbe behívni, a vámnál elfogni s velük ott vásárt kötni, mert ez kihágás s a vevő büntetés alá esik.

Tilos az elővásárlás.

Hasonlóképpen büntetetik az az árus, kofa stb., aki tovább eladásra szánt cikkeket az utcán, házban stb. tehát nem a piacon szerzi be. Az ilyen árusok, kofák stb. a piacon csak bizonyos idő után vásárolhatnak tovább eladási célra cikkeket. Ez az időpont az épen most életbeléptetett módosított városi szabályrendelet 7. §-a alapján délelőtti 10 órában van megállapítva. Ez időpont előtt a piac tisztán a fogyasztó közönség számára tartatik fenn, árusok, kofák, kereskedők, továbbadás céljából csakis 10 órától kezdődőleg vásárolhatnak. E tekintetben a miniszteri rendelet 17. §. 3. pontja szerint nemcsak a vevő, hanem az eladó is büntetendő. — Ezután tehát nemcsak az a kofa kerül büntetés alá, aki a megszabott idő előtt elővásárol, hanem az az árus is, kitől a cikkeket megvette. De büntetendő a rendelet szerint az az árus is, aki a megszabott áránál magasabb árat kínál vagy felajánl avégből, hogy az áru megszerzését másokkal szemben magának biztosítsa.

Elkobzás.

A rendelet feljogosítja a rendőrbüntető bíróságot arra, hogy azt a készletet, melynek tekintetében a kihágást elkövetették, a törvény értelmében elkobozza. Ezzel a rendelet különösebb súlyt biztosít a megtorlásnak, mert a kihágás elkövetőivel szemben nemcsak büntetést állapít meg, de azzal

is sújtja, hogy készletétől megfosztja. Ez az érzékeny károsodás bizonyára meggondolásra és óvakodásra fog inteni mindekit a kihágás elkövetése tekintetében.

Nyilvánosságra hozatal.

Nevetesen új intézkedése a rendeletnek az, amely feljogosítja a rendőrbüntető bíróságot arra, hogy ítéleteit nyilvánosságra hozhassa és pedig úgy, hogy azokat az elítéltek költségére a lapokban közzétegye, de úgyis, hogy az ítéleteket annak elkövetése helyén nyilvánosan kifüggesztesse. A rendőrbüntető bíróság e jogával a legintenzívebben élni is fog, hogy az élelmi-szer uzsorások, elővásárlók stb. a legnagyobb nyilvánosság előtt kipellengérszessenek.

Életbeléptetés.

A rendelet fogantatásának időpontját a rendőrség e hó 13-ára, hétfőre tűzte ki, amely napon tehát a rendőrbüntető bíróság már a rendelet szerint fog ítékezni és eljárni.

Pásztor Bertalan r. b. bíró megkereste a vármegye alispánját, kérve, hogy a községi előjárások után intézkedjék, hogy a rendelet életbeléptetése a községekben meghirdetessék és a nagyváradi piacra bejáró községbeli árusok előtt annak rendelkezései megmagyaráztassanak.

Hasonló célból árt a helybeli állomásparancsnokságnak is, hogy a bevásárlásokat eszközöző katonai személyek is felvilágosításnak a rendelet intézkedései felől.

A Katholikus Kör zenei élete.

A zenei bizottság és a dalárda megalakulása.

A Katholikus Kör választmánya nemrég zenei bizottságot küldött ki, a melynek feladata, hogy a Körnek eddig is szép sikerekre visszatekintő zenei munkásságát a jövőben még intenzívebbé tegye.

A zenei bizottság december 8-án tartotta első ülését. Ezen az ülésen Nagyvárad zenei életének számos kimagasló egyéniség vett részt, akik hosszas, beható eszmecsere folytattak a teendőik felől.

Mindenek előtt kimondták, hogy a bizottságot véglegesen csak a háború után alakíthatják meg. Ugyancsak a háború után válik lehetségessé igazán nagyszabású program kidolgozása is. Addig azonban a bizottság megteszi azt, ami lehetséges az adott helyzetben. E tekintetben részletes programot dolgoznak ki.

A bizottság a gyakorlati tételre is tett egy lépést: tegnapra összehívott a Kath. kör dalárda alakuló értekezlete. Valóban nem remélt nagy számmal jöttek össze Nagyvárad ithon levő énekesei. — Egyhangulag megállapították, hogy Nagyváradon egy magas színvonalon álló, állandó dalárda felállítása okvetlenül szükséges. Nyomban ki is mondták a megalakítást és elhatározták, hogy a dalárda rövid időn belül a nyilvánosság elé lép. A már is tapasztalt nagy érdeklődésből kétségtelen, hogy a dalárda igen kiváló erőkből és szép számú taggal alakul meg.

A dalárda vezetősége ezután is kéri mindazokat az énekedvelő urakat, akik a Katholikus Kör dalárdájában részt kívánnak venni, szíveskedjenek a legközelebbi összejövetelre, mely egyszersmind az első összépróba is lesz, vasárnap, e hó 12-én délelőtti 11 órakor a Katholikus Kör Szent László termében megjelenni.

..HIREK

* A vármegyei közigazgatási bizottságban megüresedő helyek.

Biharvámegyei közigazgatási bizottságban az idén öt tagsági hely üresedik meg. Ezek a helyek a decemberi közgyűlés nyernei betöltést. Érdekes, hogy éppen a bizottság leg-összoposabb tagjainak mandátuma jár le. Az öt bizottsági tag Beóthy László, dr. Karácsonyi János, Plathy Miklós, Száhlender Károly, Telegdy József. A lejárt mandátumokra minden valószínűség szerint ismét az említett megyebizottsági tagokat választják meg.

* **Pallay Lajosné köszönete.** — Megemlékeztünk arról a meleg ünnepéről, amelyben Nagyvárad társadalma Pallay Lajosné részesítette. Erre vonatkozólag kaptuk a következő sorokat, amelyben Pallay Lajosné köszönetét fejezi ki az ünnepelésért és a remekmű albumért, amelyet ünnepése alkalmával neki átnyújtottak:

A nagyváradai Vörös Kereszt választmánya által átnyújtott díszes emlékalbumot és ama megtisztelő ünnepeltetést, melyben érdememen felül a társadalom annyi tagja részesített, legmélyebb hálával sítelve ezúton vagyok bátor megköszönni. Hazafias üdvözléssel: Pallay Lajosné, a Vörös Kereszt Jobbkéz-osztály vezetőnöje.

* **Elismerés a tábori papságnak.** Bjelik Imre tábori püspök a következő körlevelet intézte a papsághoz:

— A tiroli és karinthiai arcvonalon a sz. Isonzo mentén harcoló hadseregnek tartott szemle után Bécsbe visszatérve, kellemes kötelességet teljesíték, midőn a hadsereg tábori főpapjainak a lelkipásztorkodás céljait, biztatás és kitűnő vezetésért, de a többi tábori lelkeseknek is, bátor és önfeláldozó magatartásukért s működésükért legteljesebb elismeréssel és legbensőbb köszönetet fejezem ki. Örömmel tapasztaltam, hogy a tábori lelkesek megfelelő és eleget számomra látják el hősiességgel a lelkipásztorkodást a legelső állásokban, a költőhelyeken, a tábori, mozgó, tartalék- és járványkórházakban. Lélekemelő látvány volt részemre, miként osztanak meg a főtisztelendő urak 2-3000 méter magasságban levő hó- és jéghegyekben gyakran önmaguk által készített kunyhókban minden szenvedést és veszélyt a katonákkal s osztják ki a helyeken fáradhatatlanul és rettenthetetlenül a Szentségeket, végzik az istentiszteletet és gyakran az első szentmise után 3-4 órai utat tesznek a legnehezebb úton a hóval borított hegyeken, vagy drétkötelpályán mennek új állásokba, hogy újabb szentmiseáldozatot mutassanak be. A legfelsőbb parancsnokok dicsőretek és elismeréssel eltelten ismételve köztölték velem, miként teljesítik mindig tábori lelkeszeink a legveszélyesebb helyzetekben és tűz között szent hivatásukat, lelkesítik és buzdítják a csapatokat, a gránáttal lövöldözött templomból az Oltáriszentséget megmentik, Görcsben ezer gránát között a lelkipásztorkodást félelem nélkül és bátran látják el s megszámlálhatatlan dicső tettükkel el nem muló érdemeket szereznek maguknak. Meghajlok az önfeláldozó és hősi bátorság előtt, amelyet sokszor a legmagasabb kitüntetésekkel is megjutalmaztak és amely teljes jutalmát találja a hű kötelességteljesítésnek abban a büszke öntudatában, hogy az igaz küzdelemben a trónért és hazáért nagy dolgokat teljesítettek. Működjenek továbbra is hasonló lelkesedéssel és ebben a szellemben s vegyenek dicsőretek részt ezúttal is dicsőséges hadseregünk sikereiben. Legbensőbb köszönetemet fejezem ki eddigi működésükért és

fogadják szívélyes jókívánataimat további áldások tövékenységükre! Bécs, 1915. december 8. Bjelik Imre püspök, apostoli tábori helynök.

* **Ülések a vármegyén.** A jövő hét szerdáján tartandó megyegyűlés tárgyszorozatának előkészítését ma kezdi meg az állandó választmány. Ma a IV-ik szakosztály, holnap pedig az első szakosztály ülészik. A II-ik szakosztály 14-én tart ülést. Ugyancsak 14-én ülészik a számvevőszék is. Tegnap a III-ik szakosztály ülésezett, mely a községi számadásokkal és költségvetési ügyekkel foglalkozott.

* **Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy Pálffy Dezső 4-ik honvéd gyalogezredbeli címzetes szakaszvezetőt a honvédelmi miniszter a háború tartamára népfelkelő zászlósának nevezte ki.

* **Hogy kell bántani a hadifoglyokat.** Magyarországon a hadifoglyoknak kétségtelenül olyan dolguk van, hogy odahaza se volt jobb. Ennek dacára egyes foglyok olyan értesítéseket kaptak keresztül az ország határain, mintha itt türhetetlen módon bántanának a foglyokkal. Ezeket az alváló hazugságokat Oroszországban készpénznek vették és a hazugságokra hivatkozva kegyetlenül bántak foglyainkkal. Pedig, hogy mennyire szíven viseli a mi kormányunk a foglyok helyzetét, mi sem bizonyítja jobban, mint a miniszternek ebben a dolgon kiadott rendelete. A rendelet értelmében a foglyokkal a leghumánusabb módon kell bántani. Azok, akik a miniszter rendeletét nem teljesítik, 2 hónapig terjedő elzárással és 600 korona pénzbüntetéssel fognak büntetettetni. Vajon Oroszországban eddig ki ehez hasonló rendeletet?

* **Hólyagoshimlő Biharvámegyeiben.** A kolera veszedelmétől teljesen megtisztult Biharvámegye. Legújában azonban újabb veszedelem ütötte fel fejét. Az újabb járvány a hólyagos himlő, mely eddig a vármegye négy községében öltött komolyabb mérvéket. Az első eset Berettyóújfaluban az ottani cigányok közt lépett fel. Hét e cigány csaknem egyidőben betegedett meg. A cigányok lakásainak desiniciálása alkalmával a községi fertőtlenítő elkapta a bajt és pár napi szenvedés után meg is halt. A fővezes erre elrendelte, hogy az összes cigányokat be kell oltani. A cigányok szétbuzották a betegség csirját a lakosság között is és ott is fordult elő több megbetegedés. Erre az alispán elrendelte az egész Berettyóújfalusi polgárságának a beoltását. A másik két község Derecske és Báránd. Ezekben a községekben azonban csakis a betegekkel érintkezett családtagok beoltását rendelte el az alispán. — Haláleset Berettyóújfaluban fordult elő, ahol 7 ember halt el hólyagos himlőben. Szentespéterszeg községében az ott elszállított katonák közt fordult elő hólyagos himlő. A katonák raktára az iskolában volt, ezért az iskola bezárását rendelte el a főszolgabíró. Nagykereki községében szintén fordult elő hólyagos himlő. A hatóság minden községben a legszigorabb óvintézkedéseket fogantatott, hogy a baj tovább terjedése, illetve a bacillusok elhúrolása teljesen ki van zárva. Az esetekről az alispán jelentést fog tenni a közgyűlésen.

* **Halálozás.** Szalárdi Jakó Ödönné szül. Bihary Ladovika folyó hó 8-án hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése 10-én délután 2 órakor lesz a Szent János-utca 60. számú gyászszobából a ref. egyház szertartása szerint. Az elhunytat férje, gyermekei, unokái és rokonsága gyászolják.

* **Ismeretterjesztő előadás.** A helybeli középiskolai tanárok ismeretterjesztő előadásainak 2-ik felolvasása folyó hó 11-én azaz szombaton délután 6 órakor lesz a váresháza közgyűlési termében. Az előadást Rédei Kornél prem. főgimnáziumi tanár tartja „A szocializmus jövője” címen. Belépő díj nincs. Az előadásra Nagyvárad művelt közönségét ezúton tisztelettel meghívja a Rendezőség.

* **Felhívás az Ipartestület tagjaihoz.** Felhívjuk mindazon iparosok figyelmét, kik műhelyükben hadifoglyok munkát kívánnak alkalmazni, hogy erre vonatkozó szándékukat az Ipartestület hivatalában legkésőbb f. hó 13-ik. azaz hétfő d. e. bejelenteni el ne mulasszák. Tisztelettel: az Ipartestület elnöksége.

* **Zsuzsi kisasszony a Rákóczi-utcon 7. sz. alatt Aszódival szembe.** Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólal, Nem én lettem bültön hozád. Te szőke gyermek. Háborús lemez újdalnokok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása esősórban. Hír közölgességek.

* **Poloskeirtő NOXIN biztos zser.** Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kímérőlag Farkas István Apolló drogerájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Kossuth-utca Sas-palota. Telefon: 635. sz. Aszódy 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatu utánozhatatlan, kávépörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, csokoládék, szardíniák, sajtok, szalámi, Kugler-Gerbeaud cukorkák. Színházba, Apolló, Uránia és Vigadó moziba járók cukorkát Aszódytól Kossuth-utca, Rákóczi-utcon, Zöldfa-passzáz és Kossuth-utcai passzázban vásárolhat főzletti árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rud csokoládé 16 fillér. Kossuth-utcai passzázban külön balkonkonzerv üzletben kaphatók összes faju pácolt halak, u. m. osse, fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb. stb. Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szalonnecukorka vásár és sok ajándéknak való édességek kaphatók. Katonai postaládák és katonai dobozok megtöltése üzleteimben árukkal együtt beszerzett. Üzleti vállalkozásom: Főzlet: Kossuth-utca, I-ik fiók: Sas-passzáz halüzlet, II-ik fiók: Zöldfa-passzáz kabaréval szemben, III-ik fiók: Csokoládé Király Rákóczi-ut Orsolya zárda.**

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét.** Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogerájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 12-02.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* **Családi rum vaniliával vagy ananász izzel literje K. 3.80.** Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogerájában Rákóczi-ut. 7/B.

* **Egy nagy raktárhelyiség a Szagonyi-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó.** Érdekeltek a Gazdasági és Iparbanknál.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Pénteken: Öngyásága ruhája.
 Szombaton: Öngyásága ruhája.
 Vasárnap délután: Muzsikás leány.
 Vasárnap este: Öngyásága ruhája.

Öngyásága ruhája.

Knoblauch legújabb darabjától a fővárosi beharangozás után többet vártunk. A téma jó: egy asszony végig álmódja, hány szegény ember szenvedésébe, a kenyerért való mennyi tülekedésbe kerül, míg az ő pompás ruhája elkészül. Álmában egész képsorozat jelenik meg előtte, mindenik egy-egy kis dráma. Csak az a baj, hogy a sok kis drámát a szerző nem tudja egy érdekes egésszé összekalapálni. A darab valósággal szöveges hat kis drámára, a melyek első és második, nyolcadik kép bátran el is maradhatna a két-két magyarító szóval tökéletesen pótolható lenne. Az első és utolsó kép csaknem teljesen eszelekvény nélküli fölösleges beszélgetés. A közbeszó hat kép sokkal sikerültebb.

Igen bájos a harmadik, „A csipke” című, komorágával hat a negyedik: „A prém”, igen sikerült az ötödik: „A róza”, a hatodik: „A ruha” című ellenben szétfolyik, a hetedik ismét egy rövid, de hatásos jelenet. Igazi hatásuk ezeknek csak akkor lehetne, ha erős egészbe fonódnának össze és ha egyik kép gyorsan követhetné a másikat és nem kellene az új szín díszleteinek felállítására csaknem negyedórát igénybe venni. Most a felvonások közt majdnem hosszabb időt vesznek igénybe az előadásnál. A jó részt sötét szünetek alatt pedig az illúziókból sok elszáll, kivált, mert a jelenetek nem is végsődnak erős pointírozással.

A nagyvárad előadásánál mindenképp a darab kiállítását kell kiemelni. Isléseesen voltak a különféle jelmezek összeválogatva, szépek a díszletek és igen sikerült a rendezés. Vidéken a mai viszonyok között szebb kiállítást és jobb rendezést kívánni szinte lehetlenség. A két főszereplő kiválasztása a további legfőbb gond. Ezek egymaguk jó részt biztosítják a sikert. Viszont nehéz megfelelő szereplőket találni, mert egy a nő, mint a férfi főszerepben kétféle alakot kell drámai erővel bemutatni, amellyel egy kicsit táncolni és énekelni is. — Elismerés illeti Komáromi Gizit, hogy a fő nő szerepben igazán sok igyekezettel elérte a tökélethez. Énekesnő léte sok drámai erő volt játékában. Maszkja is általában jó volt különösen a 3., 4., 6. és 7. képben. A negyedikben nem találta el egészen a megfelelő maszkot. Öltözékei külön díszeteket érdemelnek.

Teljesen kifogástalan volt és osztatlan díszeteket érdemel Tóth Elek. A hány kép, annyiféle egyéniség tudott lenni és szinte nem is lehet megállapítani, mi volt jobb: hollandi figurája vagy newyorki matrőza, szibériai prémvadásza vagy pompásan karrirozott szabója-e? Az epizód szerepekben Farkas Pál, Varsa Gyula, Polgár Mariska, Pogány Janka, Hunyadiné jeleskedtek.

Legújabb táviratok.

A német birodalmi kancellár kedvező helyzetünkről.

Budapest, december 9. (Saját tud.) A berlini birodalmi gyűlésen, zsúfolt ház előtt a kancellár megemlékezett Bulgária hozzánk való esatlakezéséről, miáltal Ferdinánd beváltotta a népek adott szavát, a begöngyölt zászlót nemsokára kibontják. A zászló győzelmesen lobog, viszont Szerbia feláldozta magát Anglia érdekeinek. Görögország nehéz helyzete dacára igyekszik semlegességét megővni, bár ügye még nincs elintézve.

Oroszországban a szövetséges haderők erős állásokat elfoglalva várják a pillanatot a támadásra. Az olasz fronton az osztrák-magyar csapatok hőiesen ellenállanak a tulerőnek, miként a németek a francia fronton.

Megeafolja az antant híreit a Bülow állítólagos béketárgyalásairól. Erőnkben bizony győzhetlenek vagyunk, a ránk kényszerített hárest végig küzdjük a végleges győzelemig.

Szerb hullák az utakon.

Lugano, december 9. Magrini azt jelenti Florinából, hogy az Ochridából érkező szerb menekülők jelentése szerint a bolgárok üldözik Vasics ezredes csapatait. A Prizrend és Dibra közti országuton százával hevernek asszonyok és gyermekek holtteste, valamint állati hullák. Egy 300 emberből álló menekülők csoportjából utközben több mint száz meghalt.

Nikita udvara elköltözött Cetinjéből.

Lugano, november 9. A Montenegró elleni osztrák magyar offenzíva előhaladása következtében az egész montenegrói udvartartás és a hatóságok Cetinjéből Skutaniba költöztek.

Olaszország üldözi a német tengeralattjárókat.

Bern, dec. 9. Francia hivatalos dróttalan távirat jelenti: Szieliát valósággal ostrom alatt tartják a német tengeralattjárók. Usticától délre több ellenséges tengeralattjárót láttak, melyek később a szirakuzai öböl mellett eirkáltak. Olaszország ezennel arra való tekintet nélkül, hogy a tengeralattjárók németek-e vagy osztrákok, üldöztetni fogja őket.

A szerkesztésért felelősen felelős:
 Dr. PAPP KÁROLY.

Bőrhulladék!
 Nagyban és kicsinyben

Postacsomag mintául bérmentve 10 kor. utánvétellel.

Stern Miklós
NAGYVÁRAD
Kossuth-utca 4. sz.

Meghívó.

A „Biharmegyei Korona Takarékpénztár és Hitelszövetkezet” Nagyváradon, 1915 december 20-án d. u. 4 órakor, a „Biharmegyei Takarékpénztár” helyiségében, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt tartja meg

XVII. évi rendes közgyűlését,

melyre a szövetkezet t. c. tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak, azzal, hogy ez a közgyűlés, tekintettel a korábbi közgyűlés határozat képtelenségére, a megjelentek s az általuk képviselt üzletreszek számára való tekintet nélkül határozat képes lesz.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1912 január 1 től, 1914 december 31 ig terjedő VI. ciklus üzleteredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg előterjesztésével, ennek alapján a felmentvény megadása, az osztalék meghatározása.
3. Az igazgatósági indítvány előterjesztése a szövetkezet felosztása és felszámolása tárgyában és ezen indítvány elfogadása esetében öt felszámoló bizottsági tag megválasztása.
4. Az igazgatósági indítvány el nem fogadása esetében, az igazgatóság tagjainak megválasztása.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.
6. Esetleges indványok előterjesztése és tárgyalása, az alapszabályok 29. § a értelmében.

Az évi mérleg és az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az intézet helyiségében megtekinthető.

Nagyvárad, 1915 december 9.

Dr. Schweiger Ede.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatala az érdekeltek tudomására hozza, hogy a császári és királyi külügyminiszter úrtól vett értesítés szerint a Németországból a háboru tartama alatt hazájukba visszatérő keresetnélküli és vagyon-talan osztrák és magyar alattvalók részére a németországi vasutakon, a bajor vasutak kivételével, hol 50 százalékos menetdíj kedvezményben részesülnek, díjmentes utazás kedvezménye engedélyeztetett; s az illetők pedgyása is díjmentesen továbbíttatik. E kedvezmények a es. és kir. külépviseletek (követség, főkonzulátus, konzulátus) által kiállított és a segélyre szorulást bizonyító igazolványok alapján becsatlatnak rendelkezésre és pedig azon személyek számára is, akik csak a háboru tartama alatt költöztek Galiciából Németországba és most (a es. és kir. kormány engedélyével) oda visszatérni kívánnak. A díjmentes utazási kedvezmény nem terjed ki a külföldön internált és a császári és királyi, illetve a magyar kormány költségén haza szállítandó személyekre, akik az eddigi gyakorlat szerint a díjak hitelezése mellett továbbíttatnak. A Németországból, vagy azon keresztül visszatérő vagyon-talan osztrák és magyar honosak, nem különben ezek család tagjai által feladandó ingóságok szállítására a német vasutak részéről ugyancsak díjmentes szállítási kedvezmény engedélyeztetett.

Nagyvárad, 1915 december 1-én.

Rendőrfőkapitányság

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 13100-1915. eln. számú körrendelete értelmében közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó 1895., 1896., 1891., 1877., 1876., 1875., 1874. és 1873. évi születésű, a népfelkelési bemutató, illetőleg utóbemutató szemlén, valamint az ország egyes vidékein tartott pótsemlén megvizsgált és alkalmatlannak talált vagy alkalmasnak talált, de a tényleges szolgálatból alkalmatlanságuk miatt elbocsátott népfelkelésre kötelezettek pótsemléje Nagyváradon 1915. évi december hó 18-22. napjain fog a Lázár Vilmos utca 3. sz. a. sorozóhelyiségben (régi esendőriekola) megtartatni és pedig a következő sorrendben:

1915. évi december hó 18-án (szombaton) a nagyváradai illetőségű 1896., 1895., 1891. és 1877. évi születésűek.

1915. évi december hó 20-án (hétfőn) a nagyváradai illetőségű 1876., 1875., 1874. és 1873. évi születésűek, valamint az 1896. és 1895. évi születésű idegen illetőségűek.

1915. évi december hó 21-én (kedden) az idegen illetőségű 1891., 1877., 1876. és 1875. évi születésűek.

1915. évi december hó 22-én (szerdán) az idegen illetőségű 1874. és 1873. évi születésűek, valamint mindazon bármely évfolyamba tartozó nagyváradai vagy idegen illetőségű azon népfelkelésre kötelezettek, akik az eddig elrendelt népfelkelési bemutató vagy utóbemutató szemlén, illetőleg pótsemlén megjelentni tartoztak volna, de ebélt kötelezettségüknek még nem tettek eleget.

Felhívom ennél fogva a fentebb említett évfolyamokhoz tartozó népfelkelésre kötelezetteket, hogy a mindenkor reggel 8 órakor kezdődő pótsemlén a Lázár Vilmos utca 3. szám a. sorozó helyiségben tisztán és rendezettségben ott legyenek jelenek meg, mert aki ezen behívási parancsot nem tesz eleget, karhatalommal vezérelt felmentését amennyiben ez az előző szemlén még nem igazoltatott a pótsemlén

tetik elő s azonfelül a katonai behívás iránt tanúsított engedelmesség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel fog büntettetni.

A pótsemlén megjelentni tartozó népfelkelésre kötelezettek a magyar kir. honvédelmi miniszter ur 297602-1915. számú körrendelete értelmében a birtokukban lévő s a népfelkelési bemutató szemlére annak idején történt vezettetésüket igazoló népfelkelési igazolványi lapokat (vörös cédula) a pótsemlére feltétlenül magukkal hozni és a szemle bizottságának átadni tartoznak.

A pótsemlén megjelentni nem tartoznak:

1. A nyilvánvalóan alkalmatlanok, vagyis azok akik a következő fogyatkozások valamelyikében szenvednek: egyik láb, vagy kéz hiánya, mindkét szem vaktsága, siket, némaság, hülyeség, bírólág kimondott tébolyodottság, örültség vagy gyengeselműség;

2. Az egyéb elmebeteg valamint az eskőrészek;

3. Akik annak idejében a sorozáskor töröndöknek osztályoztattak;

4. Akik felülvizsgálatuk alkalmával mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak nyilvánítottak, akár élveznek rokkantsági nyugdíjat akár nem;

5. A hadsereg illetőleg a honvédség nyilvántartásában álló és rokkantsági nyugdíjjal ellátott egyének;

6. Akik a háboruban történt megsebesülésük folytán felülvizsgálat után a tényleges szolgálatból elbocsátottak.

A rokkantsági nyugállományba helyezett esendőriek közül azok, akik felülvizsgálat után nem osztályoztattak mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak, valamint a sebesülési pótdíjjal ellátott összes egyének — kivéve a 6. pont alatt említetteket — a népfelkelési bemutatópótsemlén megjelentni tartoznak.

Az 1-6. pont alatt említett egyéneknek a szemlén való megjelenés alól engedélyezigazolni kell, miért is az ily egyének az

esetben ha az összeírás alkalmával fogyatékosságukat vagy a felmentésre jogcímüket adó minőségüket még nem igazolták volna, s ezért a pótsemléhez behívási parancsot kaptak, ezen igazolást a pótsemlé napjáig megtenni el ne mulasszák, s a végből jelentkezzenek a katonai ügyosztálynál.

A pótsemlén szintén nem tartoznak megjelentni s egyúttal bizonyítatlan időre felvannak mentve a népfelkelési tényleges szolgálat alól:

a) a pénzügyőrősnél;
b) a vasutaknál és azok műhelyeiben;
c) a posta és távirat intézetnél tartósan alkalmazottak;

b) a kőszénbánya munkásokhoz tartozók;

e) a népfelkelő munkások gyanánt, valamint a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 4. §-a alapján személyes hadiszolgáltatásra az összeírás előtt kiállított (behívott) egyének feltéve, hogy rendeltetésük folytán Nagyváradon már elhagyták és a bemutató pótsemléig vissza nem tértek;

f) a határrendőrségnél alkalmazottak (a szolgák kivételével);

g) azok, akik a népfelkelési tényleges szolgálat alól már eddig névszerint felmentve voltak;

h) a bevett és a törvényesen elismert vallás felekezeteinek felszentelt, illetőleg felavatott (tényleg hivathatóságuk alapján alkalmazott) lelkészi és papi jellegű tanárai;

i) a felhívott születési évfolyamokba tartozó orvosok;

k) a nyugdíjas katonai és honvéd hadidíjasok.

Az a) b) c) d) és f) betűk alatt említett népfelkelésre kötelezettek azt, hogy alkalddan és hivatás szerűen vannak alkalmazva felettes hatóságuk, igazgatóságuk stb. által szabályszerűen kiállított bizonyítvány nyal tartoznak igazolni még a pótsemlé előtt a katonai ügyosztálynál.

Nagyvárad, 1915. december 6.

Eleméry Ferenc
katonai ügyosztály tanácsos.

Nagyváradai fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Bakóczy-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Nagyváradai fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Bakóczy-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izlées kiállítású, kiválóan szép formájuk miatt közkedveit.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.